

Üvegpadlón jár a látogató

Magyar harangszó Sevillában

Le a kalappal a magyarországi ellenzéki, azelőtt reformkommunista, azelőtt kommunista sajtó előtt. Mosdatják szerencsemagukat az elvtárs-urak. Joggal dörzsölgethették kétes tisztaságú kezeiket a kupaknácban, amikor még a tekintélyes-terjedelmes *Spiegel* magazint is sikerült megetetniük azzal, hogy a kormány üldözi őket és nem ők a kormányt.

Még egy kalaplendítés annak, hogy a politikai dezinformációt irodalmival tetézték és a fülébe súgták a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*nak, ki a legjelentősebb magyar író. Még tartózkodók is voltak, amikor csak *Konrád Györgyöt* jelölték meg név szerint.

Konrád bizonyos tekintetben csakugyan magyar író, amennyiben, helyi hagyományainkhoz igazodva, neki is életeleme a politika. De minden az arányokon múlik. Konrád művésznek ma már inkább politikus, mint író. Svédországban is így látják őt. Legutóbb ismét megjelent itt egy könyve; ezt is elsősorban mint politikai írást méltatták – hűvösen. *Kunderát* jobbnak találták.

Az ő nagyságrendjében vannak még bőven a Duna-korzón.

Előbb-utóbb azok is lehetnek ugyanolyan jelentősek: „Weltberühmt in ganz Deutschland.” Ami késik, nem múlik. A *Der Spiegel* megírja még a Duna mellől fülébe súgó hangok dik-tálására, a legújabb magyar irodalomtörténetet. *Király István* már nem hazudhat, *Pándy Potyi* sem, de *Szabolcsi Miklós* még folytatja aczélos hangnemben. A *Spiegel*-nagyságok között így helyet kap majd mindenki azok közül, akik két marokkal szór-ták a sarat az értékes magyar irodalomra, *Babits*től, *Kosztolányi*tól, *Szabó Lőrinc*től, *Németh László*tól *Csoóri Sándor*ig, de *Lukács György* lábai előtt üldögél-ve pálcát törtek a múlt olyan nagyjai fölött is, mint *Madách Imre*. Lesz még jelentős, jelentősebb, legjelentősebb magyar író **Eörsi István**, érdemes kondom-szakértő, *Berkesi András* ávocsil-lag, *Spiró György* műtész, aki a magyar költészetben csak fűzfapoétákat talált; minél gyűlölködőbb valaki, annál jelentősebb.

Weöres Sándor, *Illyés Gyula*, *Pilinszky János* nem kaphatott Nobel-díjat; most majd kerül ebből a *Frankfurter*-rajból, amikor már a „művelt” Nyugat is meg van dolgozva. Néhány éve még ezek voltak az egyedül üd-

vözítő vérvörös hit prófétái, inkvizítorai és hóhérai, aztán úgy tettek, mintha szembefordultak volna mindazzal, amiből éltek, szembe saját magukkal (egy hang a múltból: „Hinaus mit uns!”), feltették fejükre a glóriát, ma pedig, álarcmivoltukban uszítanak a „fasiszta magyar nép” ellen és lefasisztázzák azokat, akik tükröt tartanak eléjük.

Dél-Afrikában lassan érvényre jutnak az emberi egyenlőség elvei; Magyarországon egy európai apartheid megvalósítására irányulnak a mi speciális „demokratáink” törekvései.

Gratulációk mellett most szomorú hírrrel kell szolgálnom részükre. A sevillai Expo '92 magyar pavilonja miatt. „Sajnos”, elvtárs-urak, a világsajtóban csak az elismerés hangjai hallhatók *Makovecz Imre* munkájáról. Még a *Time* magazinban is, ahol a kiállításról közölt négy kép közül az egyik a magyar pavilon.

A svéd és a francia televízió egyöntetűen meghajol. Szíveskedjenek tehát jobban dolgozni. Tág tér áll rendelkezésükre: tessék rendületlenül tovább harsonázni, hogy ez a *Makovecz* egy szélhámos fasiszta, még a MÜK-ban is benne van a

keze, tehát műve is csak dilettáns nacionalista fércmű lehet. Még a *Magyar Nemzet* berkeiben oly nagyra tartott *Dagens Nyheter* is mint tényt szögezi le a magyar pavilon magas színvonalát. Persze a lehető leg-szükszavúbban. A másik legte-kintélyesebb stockholmi napilapnál, a *Svenska Dagbladet*nél pedig még tiltakozhatnának is a *Makovecz*-evők az ellen a megtévesztő és eltévelyedett beszámoló ellen, mely április

kritika már régóta a világ tíz legje-lentősebb egyéni profiljaként tartja számon, egyesült államokbeli híres kollégái pedig beválasztották Építészeti Akadémiájukba. Magyar, 57 éves, robusztus, szőke férfi; professzori stílusú előadása közben él-vezettel hajt fel egy kupica szilvóri-umot, mialatt ceruzájával papírra veti a világkiállítás rendkívüli ma-gyar pavilonjának vázlatát.

Leckét kapunk tőle Közép-Eu-rópa történelméből. A neo-platonistáknál kezd, folytatja a

Amikor még épült a sevillai világkiállítás magyar pavilonja

23-án részletesen és pozitíven merészelt írni a magyar pavilonról. Ha nem tudnának svédül, rendelkezésükre bocsátom a cikket magyar fordításban:

„Sevillában – és hát igen: az Expo '92-n – ő a legünnepeltebb építész: *Makovecz Imre*. A nemzetközi

nagy spanyol felfedezőutaknál, majd visszakanyarodik a pusztára, ahol a magyarok elkeseredett harcokat vívtak a törökökkel, s ahol az iszlám 1456-ban halálos sebet, bár kegyelemdőfést nem kapott Nándorfehérvárnál, a mai Belgrádnál. A pápa, mondja *Ma-*

kovecz Imre és lehajt még egy kupicával, akkor elrendelte, hogy a győzelem emlékére minden délben húzzák meg a harangokat Magyarországon – ahogy ma is teszik az új Magyarországon és itt a sevillai pavilonban. A félre-ismerhetetlenül magyaros egyházi építéset bélyegét viselő, hét, hegyes tetejű toronyban minden nap megszólalnak a harangok, egészen az idei év október 12-éig.

Zengésük sürgető, nyugtalanító, beszédes. Igen, mondja *Makovecz Imre*: a harangok beszélnek. De még náluk is világosabban beszélnek a falak azon a keskeny folyosón, mely Magyarországon beszorítottságát jelképezi Kelet és Nyugat között. Sőhajtanak, nyögnek, kiáltanak. Egy gyermek sír, egy nő nevet, folyik a köznapok életfolyama. Talán valamiféle jövő felé. A szomszéd teremben üvegpadlón jár a látogató: fa nőtt a közepén, kopár, kérge lehántva. A Duna valamelyik partjáról került ide, gyökereinek utolsó millimétere is. A fa maga az élet, Magyarország gyökerei, a magyar történelem. Egyszerre zene szól, fénycsóvák siklanak végig ágakon-gyökereken, s a látogató a látottaktól lenyűgözve jut be a templomterembe, ahol videovászonon a múlt képeivel találkozik. Briliáns teljesítmény. *Megragadó.*”

Handen-Stockholm

Csatlós János